

Decembrie 1989. Context și consecințe

1. Cadrul internațional

- 1985 - politicile *Perestroika* (din limba rusă: „reformă”) și *Glasnost* (din limba rusă: „deschidere”, „transparență”) promovate de liderul U.R.S.S. Mihail S. Gorbaciov (1985-1991);
- 1989 - prăbușirea regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Est: Polonia, Ungaria, Germania de Est (R.D.G.: Republica Democrată Germană), Bulgaria, Cehoslovacia și România;
- 9 noiembrie 1989 - căderea Zidului Berlinului;
- 4 decembrie 1989 - la Moscova, a avut loc ultima întâlnire a liderilor comuniști din Europa Centrală și de Est.

2. Înlăturarea regimului comunist

- cauzele izbucnirii revoltei au fost următoarele:
 - a. Economice: industrie grea supradimensionată și neperformantă, agricultură subdezvoltată;
 - b. Sociale: raționalizarea alimentelor, suprimarea libertății de gândire, interzicerea contactelor cu străinii și cultul personalității cuplului Ceaușescu.

I. Timișoara:

- 16 decembrie 1989 - declanșatorul revoltei timișorene a fost evacuarea forțată a pastorului reformat Laszlo Tokes, un important critic la adresa regimului în mass media internațională ⇒ scânteia revoluției române;
- 17 decembrie - demonstrațiile de protest din oraș au fost reprimare violent de către forțele Securității și cele ale Armatei ⇒ 122 de morți;
- 18-21 decembrie - demonstrații au preluat conducerea orașului, iar soldații s-au alăturat acestora ⇒ Timișoara a devenit primul oraș din România liber de comunism.

II. București:

- 21 decembrie 1989 - Ceaușescu, revenit dintr-o vizită diplomatică în Iran, a convocat un miting la București, în fața Comitetului Central al P.C.R., scopul fiind condamnarea evenimentelor de la Timișoara, pe care le-a catalogat drept huliganice;
- 21/22 decembrie, noaptea - s-a tras în populație și s-au făcut arestări;
- 22 decembrie:
 - a. Ceaușescu a organizat un al doilea miting, care s-a transformat spontan într-o demonstrație anticomunistă;
 - b. Fuga cuplului Nicolae și Elena Ceaușescu, cu elicopterul la Târgoviște, unde a fost prins și arestat;
 - c. Manifestanții au ocupat sediul T.V.R. (televiziunea română), radioului și C.C. (Comitetul Central) al P.C.R. După preluarea controlului asupra T.V.R. Ion Caramitru și poetul Mircea Dinescu, în mijlocul mai multor revoluționari, s-au adresat telespectatorilor, anunțând fuga dictatorului, și formând cu degetele litera V (semnul victoriei), rostind celebra frază: „*Am învins!*”;
 - d. Formarea C.F.S.N. (Consiliul Frontului Salvării Naționale), condus de Ion Iliescu (1990-1992; 1992-1996; 2000-2004), Petre Roman și Dumitru Mazilu, care a preluat conducerea statului (armata a trecut de partea revoluționarilor).
- 23-25 decembrie - au avut loc lupte înverșunate cu forțele loiale fostului regim: angajați ai forțelor de represiune au intrat în acțiune, cu scopul de a crea panică și teroare.

III. Restul țării:

- 21-22 decembrie - evenimente similare cu cele desfășurate la Timișoara și București au avut loc în majoritatea orașelor mari din România: Arad, Sibiu, Brașov, Cluj-Napoca și Constanța.
- **25 decembrie** - a avut loc procesul cuplului Ceaușescu, acuzat de genocid, subminarea economiei naționale și pentru încercarea de a fugi din țară ⇒ la insistențele lui Ion Iliescu, Silviu Brucan și Gelu Voican Voiculescu, generalul Vasile Ionel, însărcinat cu organizarea procesului Ceaușeștilor, i-a găsit vinovați pe inculpați de toate capetele de acuzare și i-a omorât în aceeași zi, prin împușcare cu

plutonul de execuție.

3. Urmări

- înlăturarea dictaturii comuniste și revenirea la democrație ⇒ 1104 morți și 3321 răniți, dintre care 221 civili și 663 militari;
- constituirea statului de drept, demararea procesului de reformare și restructurare a economiei ⇒ trecerea la economia de piață.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=BNc8r-i_mhM&t

<https://www.youtube.com/watch?v=b-SG5pp-dQ4>

BIBLIOGRAFIE:

1. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
2. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
3. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
4. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
5. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2008.
6. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
7. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
8. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
9. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
10. Guida, Francesco, *România în secolul XX*, Editura Cartier, Chișinău, 2019.
11. Guida, Francesco, *Cealaltă jumătate a Europei: de la Primul Război Mondial până în zilele noastre*, Editura Humanitas, București, 2023.
12. Deletant, Dennis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
13. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.
14. Cartianu, Grigore, *Sfârșitul Ceaușeștilor. Să mori împușcat ca un animal sălbatic*, Editura Adevărul Holding, București, 2010.